

Adabiyotlar ro'yxati

1. Микешина Л.А. Интерпретация как фундаментальная операция познания // Эпистемология Философия науки, Т XVII , № 3 2008
2. Болдырев Н.Н. Антропоцентрическая сущность языка в его функциях, единицах и категориях // Вопросы когнитивной лингвистики. 2015а. № 1. С. 5-12
3. Шарандин А.Л. Лексическая грамматика как объект когнитивной лингвистики // 2013 УДК 81'366;81'373 с. 2-10
4. Дэвидсон, Дональд (2001 (1987)). «Познание собственного разума» перепечатано в изданиях «Субъективное, intersубъективное, объективное» (стр. 15–38). Нью-Йорк и Кларендон: издательство Оксфордского университета. Первоначально опубликовано в Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association, 60 (1987), 441–58. Википедия site:wiki5.ru
5. Mukhitdinova, K. A. (2022, August). TECHNICAL AND ECONOMIC CONDITION OF OIL DRILLING FROM THE FIELD OF" MUBARAK OGP" ENTERPRISE. In Multidiscipline Proceedings of Digital Fashion Conference (Vol. 2, No. 4).
6. Бободжонова, З. (2021). Economic regulation of development methods for water injection at explored fields. Общество и инновации, 2(11/S), 37-41.
7. Bobojonova, Z. S. (2021). ANALYSIS OF ECONOMIC EFFICIENCY OF OIL RECOVERY FROM FIELDS IN BUKHARA-KHIVINSKY REGION AND WAYS OF ITS IMPLEMENTATION. NVEO-NATURAL VOLATILES & ESSENTIAL OILS Journal| NVEO, 10183-10187.

RUS TILI VA UNING ZAMONAVIY DUNYODA AHAMIYATI

Isoqov Usmonxon Toshmuhammad o'g'li
SamDCHTI, 2-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Rus tili va O'zbek tillardagi frazeologik birliklarning o'ziga xos xususiyatlarni o'rgangan holda ularning qiyosiy-tipologik tahlili amalga oshiriladi. Shuningdek, rus tili va o'zbek tillaridagi frazeologik birliklardagi polisemiya va omonimiya hodisasi ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Rus tilining boyligi, Rossiya Federatsiyasi, BMT, YUNESKO
Dunyo tillari, rus tilining zamonaviy dunyodagi ahamiyati

Rus tili rus xalqining milliy tili, rus milliy madaniyatining bir shakli, bu rus xalqining ona tili. Rus tili dunyodagi eng rivojlangan tillardan biridir. U ilm-fan va texnikaning barcha sohalarida boy lug'at va terminologiyaga grammatik vositalarning ifoda etuvchisligi va ravshanligiga atrofda olamning barcha xilma xilligini aks ettiruvchi qobiliyatiga ega.

Rossiya Federat siyosiy konstitutsiyasiga binoan rus tili Rossiya Federatsiyasining butun hududida davlat tili hisoblanadi. Rus tili nafaqat Rossiya Federatsiyasining davlat tili. Bu dunyo tillari soniga ya'ni turli davlatlarning xalqlari o'rtsida xalqaro aloqa vositasi bo'lib xizmat qiladigan tillarga tegishli. Dunyoda ma'lum bo'gan ikki yarim mingdan ortiq tillardan xalqaro aloqani eng rivojlangan dunyo tillari guruhi deb atashadi.

Tilni dunyo tili maqomi roliga ko'tarish ushbu holda yaratilgan madaniyatining umuminsoniy ahamiyati bilan belgilanadi. Tilning jahon tili maqomi qonuniy ravishda uni xalqaro tashkilotlar yoki konferensiyalarning (BMT YUNESCO) va boshqalarrasmiy yoki ish tili sifatida tan olish yo'li bilan belgilanaadi.

Shunday qilib rus tili, ingliz, arab, ispan, xitoy va fransuz tillari bilan bir qatorda BMTning oltita rasmiy tillaridan biri sifatida tan olingan eng muhim shartnomalar va bitimlar yozilgan, ko'pgina mamlakatlarda rus tili o'rganiladi.

Hozirgi kunda rus tili ham tarqalish bo'yicha dunyoda II o'rinda turadi. Dunyo miqyosida rus tilining mavqeini mustahkamlash nafaqat muhim resurslarni ta'minlashni, balki rus tili va madaniyatini qullab quvvatlash, rivojlantirish uchun mo'ljallangan barcha davlat va jmoat idoralari va tashkilotlarning o'zaro aloqalarni yaxshilashni talab qiladi. Shu bilan birga rus tilida o'qitiladigan ta'lim muassasalari talabalari va russhunos o'qituvchilardan ham rus tilini mukammal o'rgatish talab qilinadi.

Zamonaviy jamiyatda rus tilini o'rni katta, Rus tili millatlararo muloqat tili va dunyo tillaridan biridir.

Dunyoda rus tilini mashhurligi juda yuqori. Rus tili eng boy fantastika tili bo'lib uning duno ahamiyati nihoyatda katta. Rus tili zamonaviy dunyoga qiziqishini davom ettirmoqda. Rossiya matbuotidagi

nashrlarda yozilishicha ,so'nggi paytlarda rus tili va adabiyotini o'rganishni boshlagan. AQSH, Fransiya Ispaniya, Shvetsiya, Finlandiya fuqorolari soni bir nechta bor oshgan. Rus tilini nafaqat Rossiyaning balki dunyo tillari soniga ya'ni turli davlatlarning xalqlari o'rtasida xalqaro aloqa vositasi bulib xizmat qiladigan tillarga tegishli.

Rus tilining boyligi uning mamlakatimiz va dunyo hayotidagi ulkan roli bizni uni jiddiy va puxta o'rganishga bu boradagi bilim ko'nikma va mahoratimizni doimo oshirib borishga majbur qiladi.

Shunday qilib zamonaviy dunyodagi rus tilining ulkan roli uning madaniy qiymati qudrati va buyukligi,ushbu tilni yaratuvchisi va tashuvchisi bo'lgan rus xalqi insoniyat tarixida bo'lgan va ega bo'lgan ulkan qadriyat bilan belgilanadi

Shunday qilib,zamonaviy dunyoda rus tilining ulkan roli uning madaniy qiymati, qadriyati va buyukligi bilan belgilanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Abdulazizov A.,Sodiqov A.,Bashakov N. Umumiy tilshunoslik T.,1979.
- 2.Avashani Yu.YU.Вопросы фразеологии С.,1997
- 3.Авашани Ю.Ю., Эмиорова А.М. К семантической структуре фразеологических единиц. 1971
- 4.Rahmatullayev SH. Hozirgi o'zbek adabiyoti tili.T .,1978
5. www.wikipedia.org
6. www.ziynet.uz
7. www.dissertation.com.
8. www.thefreedictionary.com

SARLAVHA KONSTRUKSIYALARIDA FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING KONVERSIYASI HAQIDA

**Raxmonova Gavxar
(SamDCHTI magistranti)**

Annotatsiya: Ushbu maqolada sarlavha konstruksiyalarida frazeologik birliklari haqida ma'lumotlar beriladi.

Kalit so'zlar: Sarlavha, konstruksiya, frazeologiya va konversiya.

Ushbu maqola tilning asosiy manbasini o'rganadigan tilshunoslikning so'z birikmalari, lingvistik birliklar, frazeologik iboralar haqida ma'lumot beradi. Shuningdek, ushbu maqolada biz frazeologiya tarixiga, fan yutuqlariga va ushbu masala bo'yicha kelajakdagi amaliyotga nazar tashlashimiz mumkin. Maqoladagi fikrlar nafaqat yozilgan yoki ma'lumotli, balki aniq fakt va misollar bilan isbotlangan.

Tilshunoslikda frazeologiya to'plam yoki turg'un iboralarni, masalan, idioma, frazema va boshqa turdagi ko'p so'zli leksik birliklarni o'rganadi (N.N. Amosova, L 1963 .- 207 p.) ularda iboraning tarkibiy qismlari ma'no oladi. mustaqil ravishda qo'llanganda ularning ma'nolari yig'indisidan aniqroq bo'lmaydi. Masalan, "Gollandiya auktsioni" gollandcha "Niderlandiyaga tegishli yoki unga tegishli" va auktsion "tovar eng yuqori baho beruvchiga sotiladigan ommaviy savdo" so'zlaridan iborat bo'lib, uning ma'nosi "Niderlandiyadagi savdo" emas. Tovarlar eng yuqori narx taklif qilgan shaxsga sotiladi"; Buning o'rniga, bu iborada narxlar ko'tarilish o'rniga pasaygan har qanday auktsionga ishora qiluvchi shartli ma'no bor.

Frazeologiyada asosiy tahlil birliklari ko'pincha frazema yoki frazeologik birliklar deb ataladi. Frazeologik birliklar (prof. Kunin A.V.ga ko'ra) iqtibos keltirish kerak ma'nolari qisman yoki to'liq ko'chirilgan turg'un so'z turkumlari "chelak tepmoq", "yunoncha sovg'a", "to'xtovsiz ichish", "skripkachi sifatida mast" xo'jayin kabi mast, qaynatilgan boyqush kabi", "shlyapachi kabi aqldan ozgan mart quyoni kabi".

Frazeologik birliklar odatda nutqda erkin yasaladigan, lekin bir-biriga bog'liq bo'lmagan motivli so'z turkumlari sifatida belgilanadi. Tayyor birliklar sifatida ko'paytiriladi. Ushbu ta'rif frazeologik birliklarning muhim belgilaridan iborat degan taxmindan kelib chiqadi leksik komponentlarning barqarorligi va motivatsiyaning yo'qligi. Binobarin, erkin so'z turkumlari tarkibiy qismlaridan farqli o'laroq, deb taxmin qilinadi aloqa ehtiyojlariga qarab o'zgarishi mumkin bo'lgan frazeologik birliklarning a'zo so'zlari doimo bir xil tarzda takrorlanadi.

Misol uchun:

If I do come again, I hope I shall find you better,

I said; —better and happier. God bless you, my dear!

Mobodo yana kelib qolgudek bo'lsam, chehrangizdagi tabassum, dilingizni ravshanroq, o'zingizni baxtiyorroq ko'raman degan umiddaman-dedim.

Sizga yaratganning o'zi baxt ato qilsin azizim! (Vol. 4 Issue 12, December - 2020, Pages: 69-74)

Frazeologik birlashmalar deganda doimiy, leksik jihatdan bo'linmaydigan burilishlar, bu qiymatlar